

På vilka grunder väljer föräldrar skola?

Av: Moser Ullrika
Handledare: Skovdal Bernt

Förord

Jag vill tacka biträdande rektorn och lärarinnan vid Lägenhetsskolan och föräldrarna på de båda skolorna för deras stora intresse och medverkan vid intervjuerna. Slutligen vill jag tacka min familj för all stöttning och tålamod med mig under arbetes gång.

Ullrika Moser

Engelsk abstract:

Title: "On what criteria do parents choose elementary school for their children?"
The study is made in Nacka, a suburb of the capital of Sweden, Stockholm, and focuses on "the parental school choice" that takes place when children start in first grade at the age of six.

New differences in the number of pupils attending various municipal schools have appeared after reforms in the early 1990s giving parents free choice of elementary school for their children. Some schools are located in areas where most children have a middle class background, while others are placed in less attractive surroundings where the parents have a lower educational status, and are more often immigrants. Parents living in the latter kind of surroundings can now send their children to schools further off, but located in more attractive areas. This leads to some schools get an increasing number of pupils and others gets a decreasing. The income of schools in Sweden is largely based on the number of pupils; the idea behind the reform is that schools with a good educational quality should be rewarded by the system. But other factors also influence the parent's choice; bad rumors, good reputations, the number of children with immigrant background, the physical surroundings and social atmosphere where the school is located, and maybe also ethnical prejudice. My study concerns the grounds upon which school the parents choose the first school for their children in a part of Nacka municipality. The study is based on staff interviews from a school located in a socio-economically disfavored area as well as interviews and questionnaire surveys with parents having a choice between the nearby school and a school located in a more wealthy area. I found that the parent's primary criterion when choosing schools is still proximity. When looking at the group that has opted out the most nearby schools however, the reputation of the local school – the spreading of bad rumors – proved to be a major influence. An example from the answers I received is the following:

I chose a school based on the number of immigrants in it, my child should have a safe schooling, it's said that schools with a lot of immigrants have an atmosphere that is much tougher, I've heard from others, that the "apartment complex" school is a tougher school to attend. (Interview Lisa, verbal, March 2010)

Many parents obviously prefer not to have their children attend a school located in a socio-economic disfavored area with a large low-income and/or immigrant population. They are worried that their children will have trouble even getting the final grade from primary school, which is a precondition to entering the secondary, “gymnasium” level.

Spring term 2010.

Author: Moser Ullrika

Instructor: Skovdal Bernt

Nyckelord: fritt skolval, grundskola, föräldrar

Keywords: free school-choice, primary school, parents

Innehållsförteckning

ENGELSK ABSTRACT:	3
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	5
1. INLEDNING & BAKGRUND	7
1.1 Inledning.....	7
2. SYFTE & FRÅGESTÄLLNINGAR	9
2.1 Syfte	9
2.2 Frågeställningar.....	9
3. BAKGRUND	9
3.1 Historiskt perspektiv på skolan	9
3.2 Förskoleklass.....	10
3.3 Föräldrars fria val av skola till sina barn.....	11
3.4 Skolorna i min studie.....	12
3.5 Miljonprogrammet	12
3.6 Miljonprogrammet leder till bostads, socioekonomisk- och skolsegregering.....	13
3. TIDIGARE FORSKNING	13
4. NÅGRA TEORIER OCH CENTRALA BEGREPP	14
4.1 Vetenskapsteori.....	14
4.2 Läroplanen	15
4.3 Valfrihetsreformen	15
4.4 Nacka kommuns kundvalssystem.....	16
4.5 Segregationen i skolorna	17
5. MATERIAL & METOD	17
5.1 Val av metod och avgränsningar	17
5.2 Observationer.....	18
5.3 Urval i enkätundersökningarna	18
5.4 Enkäter	19
5.5 Urval av intervjupersonerna	20

5.6 Intervjuer	20
5.7 Reliabilitet och validitet	21
6. RESULTAT OCH ANALYS	22
6.1 Enkätundersökningen	22
6.2 På vilken grund väljer ni skola åt ert barn?.....	22
6.3 Varför valde ni bort skolan/skolorna?	25
6.4 Vad fick er att välja just den skolan ni valde?	27
7. INTERVJUERNA	28
7.1 Några citat tagna från intervjuerna.....	33
8. SLUTSATS & SAMMANFATTNING.....	34
8.1 På vilken grund gör föräldrarna skolvalet i just det här området?	34
8.2 Varför väljer man en skola som ligger längre bort?.....	35
8.3 Hur påverkar det fria skolvalet skolorna?	35
8.4 Hur påverkar det barnen i den av föräldrar missgynnande skolan.....	37
9. HUR SKULLE MAN KUNNA GÅ VIDARE I FORSKNING OM DETTA	38
10. REFERENSLISTA:	39
10.1 Böcker och rapporter samt läroplaner	39
10.2 Elektroniska referenser.....	40
11. BILAGOR.....	42
11.1 Enkätundersökning till föräldrarna.....	42
11.2 Intervjuguide till biträdande rektorn vid Lägenhetsskolan.....	43
11.3 Intervjuguide till lärarna på Lägenhetsskolan.....	44
11.4 Intervjuguide till föräldrarna	45

1. Inledning & bakgrund

1.1 Inledning

Under 1990-talet ändrades regelsystemet i det svenska offentliga skolväsendet med syftet att öka valfriheten samt att ge föräldrar och elever ett ökat inflytande. I rapporten Val av skola som genomfördes år 1992/93 av Skolverket kan man läsa om hur ambitionen var att göra utbildningen geografiskt disponibel för alla oavsett social bakgrund samt att höja utbildningsnivån (*Val av skola 1992/93*, s. 8f). Vid samma tid började den sociala segregationen att öka mellan skolorna, i och med att föräldrarna kunde välja bort de icke så populära skolorna. I min C-uppsats kommer jag att undersöka frågan: *på vilka grunder väljer föräldrar skola?* Är det närheten till skolan, ryktet, undervisningen, syskon, klassens storlek eller de geografiska aspekterna? Jag har valt att begränsa mig till en kommun i Nacka kommun, som är den tredje största kommunen i Stockholms län. Nacka kommun har ungefär 90 000 invånare. I den kommun jag undersöker bor det ca 10 000 personer, inom gångavstånd ligger det tre grundskolor och ett högstadium. (Nacka kommun, 2009). Jag har valt att titta på två av de tre grundskolorna. För att inte röja skolornas identitet har jag döpt om skolorna till Villaskolan och Lägenhetsskolan. Villaskolan ligger i ett villaområde och är en kommunal grundskola med cirka 450 elever mellan sex till tolv år. I närområdet finns det en mataffär, en pizzeria och en korvkiosk. Lägenhetsskolan är likaså en kommunal grundskola med cirka 120 elever mellan sex till tolv år. Skolan ligger i ett område med hyreslägenheter och bostadsrättslägenheter, mestadels bestående av flervåningshus i närheten av ett centrum. Jag har valt att titta på det här för att undersöka vad föräldrarnas skolval baseras på är det kompetens, närområde eller ryktes spridning. Väljer föräldrarna bort skolor som ligger i områden där det bor många invandrare och låginkomsttagare och istället väljer skolor som ligger i de så kallade ”finare områdena”? Det har skrivits om skolsegregation i dagsnyheterna och det har resonerats om på nyheterna. En intressant aspekt om grundskolans elevers resultat och boendeområde tas upp på <http://www.mynewsdesk.com>:

Elever som både bor i ett invandrartätt område och går i en invandrartät skola har ungefär dubbelt så stor risk att inte få betyg som gör dem behöriga till gymnasiet jämfört med barn som både bor i ett område och går

i en skola där nästan samtliga har svensk bakgrund. Resultaten gäller både barn med svensk och utländsk bakgrund. De är giltiga både i storstadsområden och i övriga Sverige
(<http://www.mynewsdesk.com/se/pressroom/scb/pressrelease/view/132003>)

Om man läser sådant som förälder är det förståeligt att man tänker till en extra gång när man ska välja skola åt sitt barn. När jag valde grundskola åt mina femåringar började jag fundera över vilka aspekter som ligger bakom mitt val.

- A. Hur kan jag veta vilken skola som är bäst just för mina barn?
- B. Var får man reda på information om skolorna?
- C. Är det sant det som skolorna skriver om hur de undervisar eller är det bara för att få skolpengen¹?

Det var nu mitt intresse för att undersöka på vilka grunder föräldrar väljer skola till sina barn uppstod. Nacka kommun har ett it-system där föräldrarna aktivt får välja skola åt sina barn som ska börja i förskoleklass eller årskurs 1. It-Systemet går ut på att det är föräldrarna som tillsammans med sitt barn aktivt väljer skola. Nacka kommun ger ut en folder där alla skolor presenterar sin verksamhet för föräldrarna och deras barn. År 1992 började Nacka med en skolpeng som erbjöds till skolorna, per elev som går i skolan. Syftet var att ge föräldrar och elever större inflytande i skolans profilering samt se hur resurserna fördelas mellan de olika skolorna i Nacka kommun. (*Rätt att välja skola 2002*, s. 2).

---

¹ Skolpengen är en summa pengar som varje skola får för varje enskild elev 32 530 för elever i förskoleklass, 58 580 för skolår 1-6 och 75 510 för skolår 7-9 (Nacka kommun, 2010).

2. Syfte & frågeställningar

2.1 Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka: *på vilka kriterier föräldrar väljer skola* i en mindre kommun till Nacka kommun. Hur det fria skolvalet påverkar skolan/skolorna och eleverna/föräldrar samt att titta på vad som ligger bakom valet av skola ur föräldrarnas perspektiv.

2.2 Frågeställningar

- På vilken grund gör föräldrarna skolvalet i just det här området?
- Varför väljer man en skola som ligger längre bort?
- Hur påverkar det fria valet skolan/skolorna?
- Hur påverkar det barnen i den av föräldrar missgynnande skolan?

3. Bakgrund

3.1 Historiskt perspektiv på skolan

På medeltiden var fria tanken inskränkt, världen var full av kyrkliga och världsliga makthavare som ville ha kontroll över hur människor föreställde sig tillvaron. En ny världsbild växte fram, den medeltida världen upplöstes och det uppkom nationalstater. På 1700-talet började regeringskanslierna söka kontroll över kunskapsbildningen i stället för kyrkan. Staterna startade särskilda kungliga vetenskapsakademier för att skydda forskningen mot teologiskt inflytande. I och med att det tryckta ordet kom att få en stor plats blev folkundervisningen nödvändig, men det var skillnader på utbildningen för barn beroende på vilken bakgrund man kom ifrån. Folkskolan blev en parallell skola till läroverken där de högre klassernas barn gick (Egidius 2001, s. 39ff). Henry Egidius skildrar i *Skola och utbildning i historiskt perspektiv* om tanken på en enhetsskola, där alla barn borde få

möjlighet att lära sig läsa. Han beskriver om hur Fridtjuv Berg² ville göra om folkskolan till hela folkets skola (Egidius 2001, s. 53). Berg ansåg att skolundervisningen skulle vara tillgänglig för alla, inte bara för de rikas barn. Han har såsom åsikt att:

Välskötta privata- och realskolor för de besuttnas barn och folkskolor av dålig kvalitet för den stora massan av elever ledde enligt Berg till misstro och split mellan överklass och underklass. Han föreslog därför i en stridsskrift 1883, "Folkskolan såsom bottenkola", att alla barn skulle börja samma typ av skola (Egidius 2001, s. 53).

Skolkommissionen föreslog 1918 att man skulle upphäva skiljaktigheterna mellan folkskolan och realskolan, men det var inget som gjordes skyndsamt (Egidius 2001, s. 56f). 1882 var skolplikten sexårig, 1936 utökade man den till sjuårig skolplikt. Det var inte förrän 1972 som parallellskolsystemet var avvecklat. År 1972 blev det obligatoriskt för alla Sveriges barn i åldern sju till sjutton år att gå i skolan. Fram till 1990- talet så var skolorna statsstyrda och hade ett så kallat upptagningsområde³. I och med Lpo 94 så kom de offentliga skolorna att styras av kommunerna, staten frångicks nu ansvaret för det offentliga skolväsendet.

Genom att regeringen införde friskolereformen 1992, kom systemet med kommunala bidrag till fristående skolorna, vilket bidrog till att det blev enklare att starta upp friskolor. Både de fristående och kommunala skolorna får ett statsbidrag för ersättning till lön för lärare. Det var nu som valfrihetsreformen infördes i skolvärlden, och skolorna kom att konkurrera med varandra, det gäller att få så många elever som möjligt

3.2 Förskoleklass

Innan eleverna börjar första klass ska barnen förberedas för skolgången genom att börja i en förskoleklass där skolans och förskolans pedagogik möts. Tiden i förskoleklassen varierar från kommun till kommun men den ska inkludera minst 525 timmar om året. Pedagogerna i förskoleklassen ska stimulera elevernas individuella lärande och utveckling och ge en grund

---

² Fridtjuv Berg var en politiker och förgrundsfigur för svenska skolan (www.lararhistoria.se)

³ Alla som bor i skolans upptagningsområde har rätt att gå i den skolan.

för den fortsatta skolgången. Man kan som förälder välja att inte ha sitt barn i förskoleverksamhet. Det är en frivillig skolform (Skolverket, 2009).

3.3 Föräldrars fria val av skola till sina barn

Riksdagen började uttala sig redan 1988 om huruvida elevers och föräldrars önskemål om skola skulle tillgodoses så långt som möjligt. I motionen 1990/91 UbU7 framställs vikten av närhetsprincipen:

"Närhetsprincipen" är visserligen viktig, framhåller motionärerna, men de förordar en mer generell utformning av en lagbestämmelse. Om kommunen ges en skyldighet att i största möjliga utsträckning tillgodose föräldrars och elevers önskemål, inkluderar det även en skyldighet att tillfredsställa dem som föredrar den närmaste skolan (Motion, 1990/91, UbU7).

Fortfarande var föräldrarnas val styrt av närhetsprincipen⁴, på grund av att de bidrag kommunerna fick var bundna till skolenheterna. Det var genom att skollagen ändrades 1992/93 som valfriheten att välja skola stärktes, vilket påpekas i skollagen 1985:1100 kapitel 4 paragraf 6 hur fördelningen av elever ska ske enligt lagen:

Vid fördelningen av elever på olika skolor skall kommunen beakta vårdnadshavares önskemål om att deras barn skall tas emot vid en viss skola så långt det är möjligt utan att andra elevers berättigade krav på placering i en skola nära hemmet åsidosätts eller att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen (Skollag, (1985:1100) 6 § kap 4).

---

⁴ "Huvudregeln bör vara att platserna i en grundskola i första hand förbehålls de elever för vilka skolan ligger närmast deras bostäder. I den mån av plats i den närbelägna skolan inte räcker till för alla skolpliktiga barn får man finna den därefter bästa samlade lösningen. Avgörande skall också vara att skolvägarna skall bli så korta som möjligt."(i prop. 1990/91:18, s. 106)

3.4 Skolorna i min studie

Båda skolorna är kommunalt drivna grundskolor med förskoleklasser och årskurserna 1- 6 (Nacka kommun, 2010). Enligt rapporter och kundundersökningar som är gjorda av Nacka kommun kan man se att Villaskolan och Lägenhetsskolan är likvärdiga när det gäller utbildningsnivå och trivsel (Nacka kommun 2009). Namnen på skolorna är fingerade för att inte röja skolornas identitet.

Villaskolan ligger i ett medelklassområde med villor och ett fåtal bostadsrätter, eleverna kommer till största del från medelklassfamiljer. Villaskolan har ungefär 80 elever i förskoleklasserna och cirka 450 elever i årskurserna 1-6 (Nacka kommun, 2010).

Lägenhetsskolan ligger i ett område där miljonprogrammet⁵ användes. I området finns det flervåningshus med bostadsrätter och hyreslägenheter nära centrum. Elevintaget består till mestadels av elever från socioekonomisk drabbade familjer. Skolan har en förskoleklass med tjugotvå elever och i årskurserna 1-6 går det omkring 120 elever (Nacka kommun, 2010).

3.5 Miljonprogrammet

Under åren 1965 till 1975 så pågick det så kallade miljonprogrammet tänkt att lösa bostadsbristen som kom till efter världskrigen. Det byggdes en miljon nya bostäder i olika förorter, vilket omfattar cirka 25 procent av Sveriges bostadsbebyggelse idag. Några exempel, i Stockholms län på områden i miljonprojektet är bland annat Rinkeby, Tensta och Botkyrka.

---

⁵ Miljonprogrammet är benämningen på bostadsbyggandet i Sverige under åren 1965-1975

3.6 Miljonprogrammet leder till bostads, socioekonomisk- och skolegregering

I och med miljonprogrammet så kom det att byggas relativt billiga bostäder som de flesta hade råd med och vart man bosätta sig övergick till att vara en ren klassfråga och stundom även en etnisk fråga. Det kom att flytta in mer och mer invandrare i områden där miljonprogrammet infördes. All segregation innefattar att det finns minst två olika grupper som skiljer sig markant från varandra. Områdena kom att befolkas med hushåll från arbetarklassen och invandrarfamiljer, när de som hade möjlighet att flytta flyttade, kom det att bli lägenheter lediga, vilka till en del blev sociallägenheter. Det övergår till att vara ett socioekonomiskt missgynnat område, där föräldrars engagemang till barnens skola oftast är mindre än i områden med välutbildade föräldrar. Forskningen visar att disciplinproblemet ökar i skolor med mer än hälften av elever från arbetarklassen. Eftersom elever med lågutbildade föräldrar i allt större omfattning hamnar i samma skolor, tillsammans med elever med invandrarbakgrund, som också de tenderar att ha dåliga betyg, blir skolan mindre eftertraktad av de välutbildade föräldrarna (Kjellman 2001, s. 43-45). Genom att uppdelningen av elever efter samhällsklass ökar i dagens samhälle bidrar det till att segregationen förstärks i skolorna.

3. Tidigare forskning

Doktorsavhandlingen *"Hurra för valfriheten" – Men vad ska vi välja?* av Kjellman 2001.

I *Hurra för valfrihet* gör Ann-Christin Kjellman en undersökning av den nya valfrihetsreformen i Stockholm. En av sakerna hon undersökte var om föräldrar valde bort skolor som låg i områden där en stor andel av de boende hade invandrarbakgrund (Kjellman 2001, s. 19). I undersökningen kom Kjellman fram till att det inte är skolorna som ligger i områden med hög andel invandrare och många lågutbildade som generellt sett skulle vara de "förlorande skolorna", eller att de skolorna med många högutbildade och hög andel svenska familjer blir de "vinnande skolorna". Men allmänt kan man säga att skolor som ligger i områden där det bor många högskoleutbildade föräldrar generellt får många elever från andra planeringsområden (Kjellman 2001, s. 219).

Skolverkets rapport nr 40 (1992/93) *Val av skola: Rapport om valfrihet inom skolpliktens ram läsåret 1992/93*

I skolverkets rapport undersöktes nio kommuner i syfte att söka svar på band annat:

- Vilka uppfattningar om valfrihet finns hos lokala beslutsfattare, tjänstemän, lärare, föräldrar, elever? (*Val av skola 1992/93*, s. 11)

Vidare kan man läsa i rapport nr 40 1992/93 *Val av skola* om skolverkets undersökning inför läsåret 1992/93 från samtliga landets kommuner, om huruvida föräldrar sökte sig till en annan kommunalskola än den närmsta. Resultatet blev att ungefär i ett tredtiotal av landets kommuner begärde generellt mindre än två procent av föräldrarna till blivande skolbarn att få gå i en annan kommunalskola än den närmsta (*Val av skola 1992/93*, s.42).

I rapporten *Val av skola 1992/93* har det gjorts en *riksundersökning av föräldrars utnyttjande av och inställning till val av skola* i slutet av 1992. Enligt rapporten så skiljer det sig mellan föräldrar med enbart folk- eller grundskoleutbildning och dem som har högskoleutbildning. Det var bara en av tjugo av föräldrarna som inte hade högskoleutbildning som funderade på att välja en fristående skola medens en av fem från familjerna med högskoleutbildning hade fristående skolor i tankarna när de valde skola åt sina barn. (*Val av skola 1992/93*, s. 65). Av undersökningen framgick det bara att var ett fåtal av föräldrar som valde en annan skola än den närmsta. Den mest ideala situationen enligt föräldrarna var att gå i den närmsta skolan och själva kunna påverka verksamheten (*Val av skola 1992/93*, s. 75).

4. Några teorier och centrala begrepp

4.1 Vetenskapsteori

I *Vetenskap, kunskap och praxis* framhåller Magdalene Thomassen att en teori är en konstruerad generalisering av verkligheten, den beskriver och styrker anknytningar mellan fenomen och ordnar fakta till en meningsfull helhet (Thomassen 2007, s. 32f). Målet med

studien är att förstå hur föräldrarna tänker kring det fria skolvalet och se hur skolorna påverkats av valfrihetsreformen. Eftersom min studie fokuserar på förståelsen av den mänskliga verksamheten har jag valt att anknyta till den hermeneutiska vetenskapsfilosofiska traditionen (Thomassen 2007, s. 179f). Den hermeneutiska forskaren försöker svara på ”vad är det som visas, och vad innebörden av det är”? Inom hermeneutiken använder man sig av tolkning som forskningsmetod. I min forskning är det vad föräldrarna och personalen på de olika skolorna svarar som är föremål för tolkningen. Målet är att förstå föräldrarnas kriterier för valet av skola sedan var för sig som helheter och i relation till området omkring dem.

4.2 Läroplanen

Det obligatoriska skolväsendet ska verka för att alla elever behandlas lika utifrån en demokratisk grund. De som arbetar inom skolväsendet ska visa respekt för vår gemensamma miljö. De ska arbeta utifrån att alla är lika oavsett var man bor eller vilken socioekonomisk bakgrund man har. Ingen i skolan ska utsättas för diskriminering på grund av religion eller trosuppfattning, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, genus eller funktionshinder. Föräldrarna ska kunna skicka barnen till skolan med vetskap om att skolans utbildning ska vara likvärdig, oavsett var i landet den bedrivs. Den enskilda skolan ska vara tydlig i fråga om innehåll, mål och arbetsreform för föräldrarnas och elevernas inflytande i det fria skolvalet. Skolan och hemmet ska tillsammans värna om varje enskild elevs utbildning (Lpo94 s.3ff).

4.3 Valfrihetsreformen

Tanken med valfrihet är att skolorna ska konkurrera med varandra så att de höjer sin undervisningsstandard och föräldrarna väljer deras skola. Eftersom det är föräldrarna som gör valet åt sina barn, ger de dem en väldigt stor roll i barnens utbildning (Kjellman 2001, s. 20f).

I skollagen kapitel 1 paragraf 2 understryks:

Alla barn och ungdomar skall, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom. Utbildningen skall inom varje skolform vara likvärdig, varhelst den anordnas i landet (Kap 1 2 § skollagen).

Idén om det fria skolvalet bygger på den neoklassiska nationalekonomiska synen⁶, att det är brukarna som genom sitt val väljer skola, det är en frimarknad. Enligt Kjellman kom det fram i rapporten *Valfriheten inom skolan* att det är ekonomin som styr skolans arbete:

Om offentliga medel fördelas genom bidrag per elev snarare än budgetsystem innebär det att resurserna knyts närmare de faktiska prestationerna. Det innebär att en enskild skola ges större incitament att skaffa nya elever om skolan uppfattar det som fördelaktigt, och tvärtom. Sökandet efter fördelaktigt kapacitetsutnyttjande kan i sig öka kostnadsmedvetandet (Ds 1994:72, s. 28) (Kjellman 2001, s. 81).

4. 4 Nacka kommuns kundvalssystem

1991 införde Nacka kommun ett checksystem inom skola, barnomsorg och äldreomsorg (*Nackas väg mot kundval* 2003, s. 1). 1994 kom ett kundvalssystem för all utbildning och barnomsorg, för att öka inflytandet och valfriheten för Nackaborna. Detta innebär att föräldrarna tillsammans med sina barn gör ett aktivt skolval för sina barn. För att underlätta för föräldrarnas val av skola till sina barn presenterar sig alla skolor i Nacka kommun i en katalog *Välj skola i Nacka*⁷. Där skolorna beskriver sin inriktning och skolans pedagogiska profil⁸. Syftet är att brukarna ska få välja skola med den inriktning och pedagogiska profil som passar dem. Det är Nacka kommun som sätter upp målen och står för finansieringen. Föräldrarna kan genom checkar som delas ut till anordnarna, välja mellan olika skolor till sina barn oavsett om de är privata eller kommunala, alla får samma checkar.

Eftersom anordnarna får en check för tjänsten som produceras, blir det intressant att öka antalet brukare för att effektivisera produktionen (*Rätt att välja skola*, Nacka kommun, 2010).

---

⁶ En samhällsekonomisk tolkning som fokuserar på avgörandet av produktion, priser samt inkomster på marknaden genom efterfrågan.

⁷ Varje höst kommer katalogen *Välj skola i Nacka* ut.

⁸ Var skola i Nacka kommun har en egen pedagogisk inriktning eller profil, vilken de väljer själva (Nacka kommun).

4.5 Segregationen i skolorna

Genom valfrihetsreformen har den sociala segregationen i skolorna förstärks, syftet med utbildningsreformen var att fler skulle få tillgång till god utbildning, inte att förstärka segregationen mellan skolorna. Det har blivit mycket viktigare för de välutbildade föräldrarna att bli mer aktiva i skolvalet åt sina barn, vilket Jenny Kallstenius lyfter fram i artikeln *Fritt skolval sätt att kringgå segregation* som publicerats på Svensktnaringsliv.se. Kallstenius är doktorand vid sociologiska institutionen på Stockholms universitet, där hon bedriver forskning om skolvalfrihet, integration och segregation. På frågan om man borde plocka bort möjligheten att välja skola svarar Kallstenius:

Även om vi kan se att det oftare är elever med högutbildade föräldrar som aktivt väljer skola, så väljer även lågutbildade. Valfriheten har öppnat möjligheten att kringgå boendesegregationen, säger Jenny Kallstenius (Svensktnaringsliv.se *Fritt skolval sätt att kringgå segregation*, 2009).

Katarina Gustafson lyfter fram några orsaker till att segregationen ökar i skolorna. I boken *Vi och dom i skola och stadsdel* skriver hon om att segregation ökar i skolan genom att elever med låg ambition stannar kvar i de närliggande skolorna och att de högutbildade föräldrarna med hög ambition väljer de så kallade "finare skolorna" (Gustafson 2006, s. 14ffff).

5. Material & metod

5.1 Val av metod och avgränsningar

Jag har använt mig av en blandning av kvalitativa och kvantitativa metoder. Jag använde mig av en kvalitativ enkätundersökning riktad till tjugosex stycken föräldrar till barn som ska börja förskoleverksamhet, och tjugooåttio föräldrar vars barn gjort skolvalet våren 2009. Resultaten redovisas i tre stapeldiagram, som också redovisar de egna skäl föräldrarna angett under enkätens rubrik "*Annat, i så fall vad?*" Metoden vid intervjuerna kan snarast beskrivas som kvalitativa och hermeneutiskt orienterad, även om jag utgått från en intervjuguide med färdiga frågor. Min avsikt till en början var att intervjua rektorerna på de båda skolorna, två

lärare på skolorna samt två föräldrar som valt olika skolor. Villaskolan avböjde emellertid att medverka vid intervjuerna.

5.2 Observationer

Mitt val att observera skolgårdarna grundades på att jag ville ha en bra förförståelse för de olika miljöerna på båda skolgårdar. Jag använde mig av icke-deltagande observationer för att inte påverka beteendet hos eleverna på skolgårdarna. De passiva deltagande observationerna föreföll vara ett bra alternativ till observationer av lektionerna, eftersom metoden tillåter observatören att medverka öppet utan att påverka undersökningskontexten genom sin existens (Larsen 2009, s. 90). I slutändan var det genom observationerna, jag fick en inblick i hur förhållandena var på båda skolorna.

Observationerna genomfördes vid fyra tillfällen:

- Måndagen den 8 mars 2010 klockan 11.00 till 13.00 på Villaskolans skolgård
- Onsdagen den 10 mars 2010 klockan 11.00 till 13.00 på Lägenhetskolorns skolgård
- Torsdagen den 11 mars 2010 klockan 12.00 till 14.00 på Villaskolans skolgård
- Måndagen den 15 mars 2010 klockan 12.00 till 14.00 på Lägenhetskolorns skolgård

5.3 Urval i enkätundersökningarna

När det gällde urvalet till enkätundersökningen så använde jag mig av sannolikhetsurvalet, jag valde utifrån ett visst klusterurval (Larsen 2009, s. 38). En föräldragrupp vilka aktivt gjort skolvalet våren 2009 åt sina barn, en föräldragrupp som precis har gjort skolvalet åt sina barn. Larsen beskriver i boken *Metod helt enkelt* genom att använda sig av ett sannolikhetsurval uppnår man fördelen att kunna generalisera, jag kan ta med ett visst antal föräldrar till barn som ska välja eller har valt skola åt sina barn, och dra slutsatser som gäller

alla (Larsen 2009, s. 38f). Jag skickade ut tjugosex stycken enkäter till föräldrar vilkas barn skulle börja förskoleklass till hösten. Jag tänkte mig att om 50 procent av föräldrarna svarar, har jag en bra grund att gå på, men med tiden, så visade det sig att jag bara fick svar på 30 procent av enkäterna. Jag ansåg att det var för lite, så jag utökade mitt urval med en förskoleklass med tjuugoåttå elever, där föräldrarna gjort skolvalet för cirka ett år sedan. Enligt Larsen så har storleken på urvalet en viss betydelse om man vill generalisera från svaren. Det går inte att bara ha fem svar, och genom dem uttala sig om hur föräldrarna gör sitt "val av skola" (som i mitt fall). Det är inte tillräckligt med att bara göra ett sannolikhetsurval för att urvalet ska vara presentabelt utan urvalet måste också vara tillräckligt stort (Larsen 2009, s. 38ff). Slutliga svars intag blev 46 procent.

5.4 Enkäter

För att få så många svar som möjligt på kort tid bestämde jag mig för att göra en blandning av brevenkäter⁹ och gruppenkäter¹⁰ till föräldrarna (Larsen 2005, s. 47). Vid ett tillfälle när alla föräldrar var samlade inför ett föräldramöte på förskolan, delade jag ut enkäterna till respondenterna¹¹, och förklarade vem jag är och vad jag skriver om. Jag mailade även ut enkäterna ifall de tyckte att det var enklare att svara via mail. I enkätundersökningen (se bilaga 11.1) valde jag att använda en blandning av slutna och öppna frågor. Vid öppna frågor så kan respondenterna skriva in egna svarsalternativ men i de slutna frågorna så får de kryssa för olika svarsalternativ som jag från början skrivit dit i enkätundersökningen (Larsen 2005, s. 47). Anledningen till att jag använt mig av båda alternativen var att frågorna inte skulle vara svårförståliga men samtidigt ville jag styra in svaren på vissa svarsalternativ. Till föräldrarna som redan aktivt gjort skolvalet, mailade jag bara ut enkäterna via Internet. Mitt val att använda mig av mail baserades på att jag fick in ett litet antal svar från föräldrarna till förskolans barn.

---

⁹ Vid brevenkäter skickas enkäterna ut till respondenterna och returneras i regel med post (Larsen 2005, s. 47).

¹⁰ I en gruppenkät så delas enkäterna ut på plats och sedan samlar forskaren in svaren (Larsen 2005, s. 47).

¹¹ Personerna som svarar på enkäterna (Larsen 2005, s. 47).

5.5 Urval av intervjupersonerna

I boken *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap* av Stukát beskrivs att först måste man bestämma sig för vilka variabler som man tror har betydelse för svaren utifrån till exempel utbildning, kön och ålder (Stukát 2005, s, 31). Tanken från början var att intervjua rektorerna i både Villaskolan och Lägenhetsskolan samt lärare som arbetade på de båda skolorna för att få ett brett data material, men Villaskolan hade tyvärr inte tid för intervjuer med mig. Det bidrog till att jag inte kunde svara på frågan: ”hur påverkar det skolorna?”, jag fick ändra denna frågeställning till ”hur påverkar det fria valet skolorna”? Jag valde att intervjua en förälder som valt Villaskolan och en som valt Lägenhetsskolan för att få svar på hur de tänkte vid skolvalet. Rektorn och lärarna på Lägenhetsskolan var däremot väldigt intresserade och nyfikna på min c-uppsatts, och ställde gärna upp på intervjuer.

5.6 Intervjuer

Jag valde att använda mig av explorativ intervju med läraren på skolan. Enligt Kvale och Brinkmann som har skrivit *Den kvalitativa forskningsintervjun*, är detta en intervjuform som är lagom utformad såväl som öppen. Intervjuaren presenterar en fråga, följer sedan upp intervjupersonens svar och söker ny upplysning och nya aspekter på området (Kvale och Brinkmann 2009 s 121f). Genom intervju med läraren på skolan fick jag en förförståelse för hur skolan ser ut och hur elevsammansättningen är. Vid föräldrarintervjuerna använde jag mig av beskrivande intervjuer. Enligt Kvale och Brinkmann så använder man sig av den metoden för att kartlägga de väsentligaste perspektiven intervjupersonens livsvärld (Kvale och Brinkmann 2009 s 122). Efter som jag ville titta på föräldrarnas syn på ”val av skola” så ansåg jag att det var den bästa metoden för min undersökning.

Intervjuerna utfördes vid fyra tillfällen:

- Tisdagen den 2 mars klockan 13.00 till 15.00 genomfördes intervjun med Lisa, förälder som valt Villaskolan. Lisa bor med sin man och sina två barn i ett villaområde med mestadels medelklass familjer. Hon kommer från en välutbildad familj och har själv en universitetsutbildning. Hon anser att utbildningen spelar en

stor roll i barnens uppväxt. Familjen bor närmare Lägenhetsskolan än den skola de valt.

- Onsdagen den 3 mars klockan 13.00 till 15.00 genomfördes intervjun med Sara, lärare på Lägenhetsskolan. Hon examinerades för cirka två år sedan och har arbetat med femårsverksamhet i ett år innan hon följde med barnen upp till förskoleklassen.
- Onsdagen den 3 mar klockan 17.00- 19.00 genomfördes intervjun med Frida, en förälder som valt skolan från miljonprogrammet. Frida är en gift tvåbarnsmor som arbetar inom den kommunala sektorn. Hon har en tvåårig gymnasialutbildning. Familjen bor i flervåningshusområdet i närheten av Lägenhetsskolan.
- Onsdagen den 31 mars klockan 13.00 till 16.00 genomfördes intervjun med Karin biträdande rektor vid Lägenhetsskolan.

Namnen i texten är fingerade för att inte röja personernas identitet.

5.7 Reliabilitet och validitet

Med reliabilitet menas huruvida tolkningen av det insamlade materialet är tillförlitligt eller inte (Stukát 2005, s. 125). I regel är reliabiliteten låg i kvalitativa undersökningar på grund av att det insamlade materialet tolkas av forskaren själv (Larsen 2009, s. 81). För att höja reliabiliteten i undersökningen har jag ökat antalet svar på enkätundersökningen.

Validitet kan allmänt sägas vara ett mått på hur väl man mäter just det man vill mäta, om det insamlade materialet är giltigt för undersökningens frågeställningar. Det finns mycket som kan minska validiteten i undersökningar, om man till exempel ställer fel frågor, eller om dem som svara ljuger (Stukát 2005, s. 125fff). I min undersökning sökte jag svar på frågan: *“varför väljer föräldrar bort en skola”?* På grund av att en av skolorna låg i ett socioekonomiskt missgynnat område, kunde det bli svårt att ärligt svara på vissa frågor. I enkätundersökningen var de flesta svaren diskreta men under intervjuerna framkom flera svar som uttryckte fördomar mot andra etniska grupper.

6. Resultat och analys

6.1 Enkätundersökningen

I det här kapitlet kommer jag att redovisa för enkätundersökningen. Jag fick tjugofem svar av femtiofyra utdelade frågeformulär. Alla föräldrar som ingick i undersökningen fick den skolan de valt i första hand.

6.2 På vilken grund väljer ni skola åt ert barn?

I och med valet av öppna frågor i enkätundersökningen, svarade föräldrarna med egna ord vad de baserade sitt val på. Den slutna frågan i enkäten löd:

På vilka grunder valde ni skola?

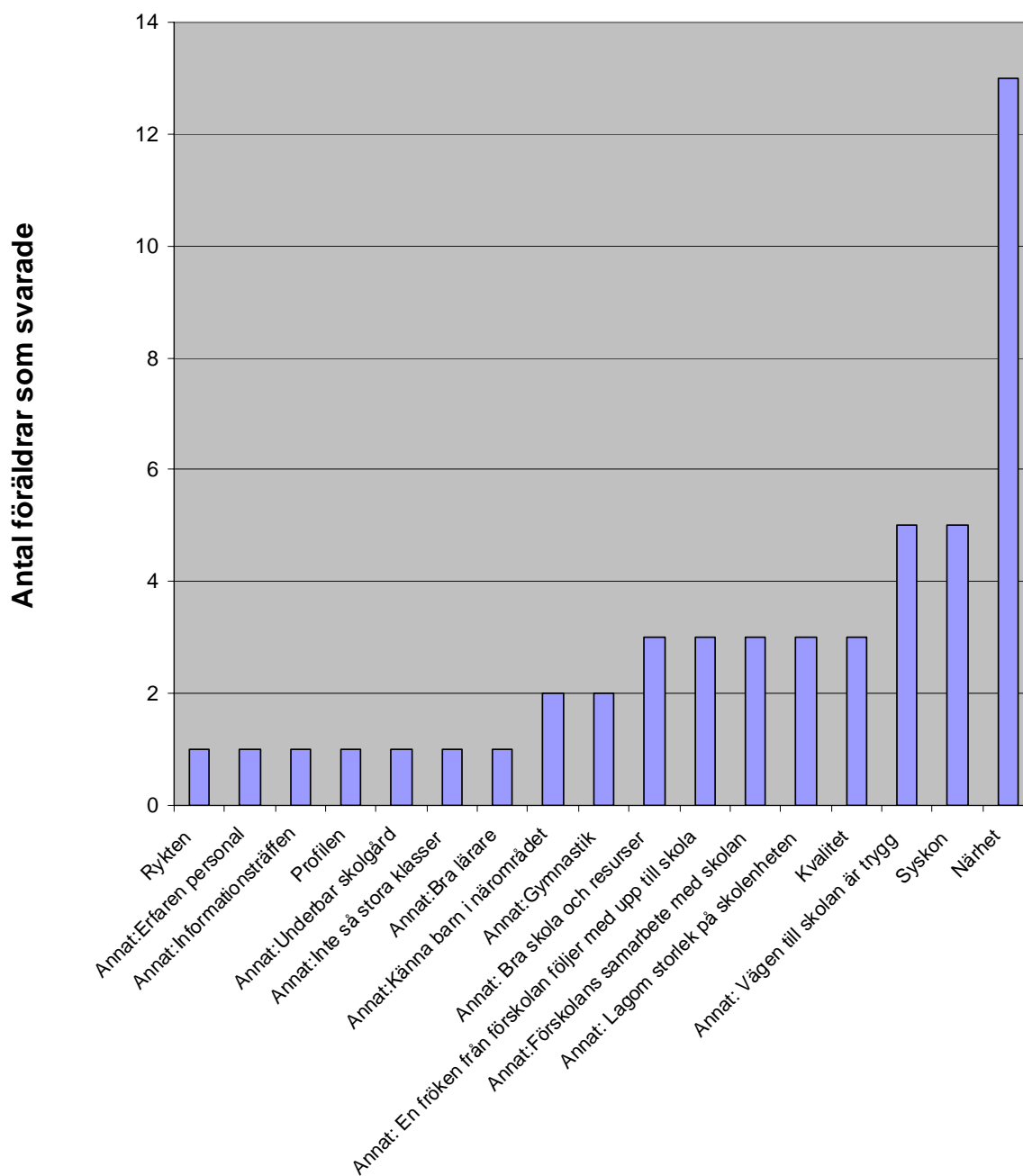
Rykten   Vänner   Närhet   Kvalitet   Syskon   Annat i så fall vad:

På de tomma raderna kunde föräldrarna skriva med egna ord vad de baserade valet på när de inte valde något av mina förval, utan ville anföra annat. Närhet, syskon och kvalitet visade sig tillhöra de oftast valda alternativen, medan det var få som valde rykte och vänner. Jag har sammanställt svaren i ett diagram för att ge läsarna en tydligare inblick i hur föräldrarna svarade.

På vilka grunder väljer ni skola åt era barn?

Svarsalternativen föräldrarna skrev samt mina förval.

(Svarsdiagram över frågan: *på vilken grund väljer ni skola åt ert barn?*)

Här framkommer att 13 av föräldrarna gör sitt val på närhetsprincipen, och inte på skolornas profil eller inriktning, som var ett av syftena till Nacka kommuns införande av kundvalet (Nacka kommun).

Kjellmans framhåller också i *Hurra för valfriheten om forskning om varför föräldrar väljer som de gör* att man tydligt kan se att närsamhällets spelar en stor roll vid föräldrars val av skola till sina barn. Hon har kommit fram till i sin undersökning att när man bor i ett område med social och kulturell homogenitet väljer föräldrarna oftast den skola som ligger närmast bostaden. När det gäller föräldrar med en trygg ekonomi och god social situation är det vanligare att välja skola utifrån skolornas program, även om grannbarnen valt en annan skola (Kjellman 2001, s. 58). Om man utgår från det kan anledningen till att 13 av föräldrarna svarade ”den låg närmast bostaden”, ha sin grund i att de flesta som bor i området tillhör en annan etnisk grupp.

Tre föräldrar i enkätundersökningen valde för att det tyckte att skolan hade bra resurser och för att de uppfattade kvalitén som god på skolan. Syftet med Nacka kommuns införande av checksystemet, var att föräldrarna ska göra skolvalet utifrån kvalitén på skolorna. Skolorna ska utveckla sig så att de blir det naturliga valet för föräldrarna och eleverna (Nacka kommun). Om man utgår från svaren i min undersökning verkar hela idén med att föräldrar ska välja skola utifrån kvalitén och profilering i Nacka kommun inte fungera.

I broschyren *Dags att välja förskoleklass, grundskola & fritidshem Inför läsåret 20010/2011* skriver Magnus Bergman som är ordförande i utbildningsnämnden i Nacka att han anser att konkurrensen mellan skolorna är bra för att den sporrar skolorna att alltid bli bättre, för att få ett stort elevunderlag. Likaså ska skolorna profilera sig för att visa att de erbjuder föräldrarna den bästa utbildningen för just deras barn (Magnus Bergman 20010/2011, s.3). Enligt Magnus så ska skolorna se till att få ett stort elevunderlag (Magnus Bergman 20010/2011, s.3). I enkätundersökningen framgår det att tre föräldrarna grundade sitt val på att det är lagom storlek på skolenheten, man föredrar en mindre skola.

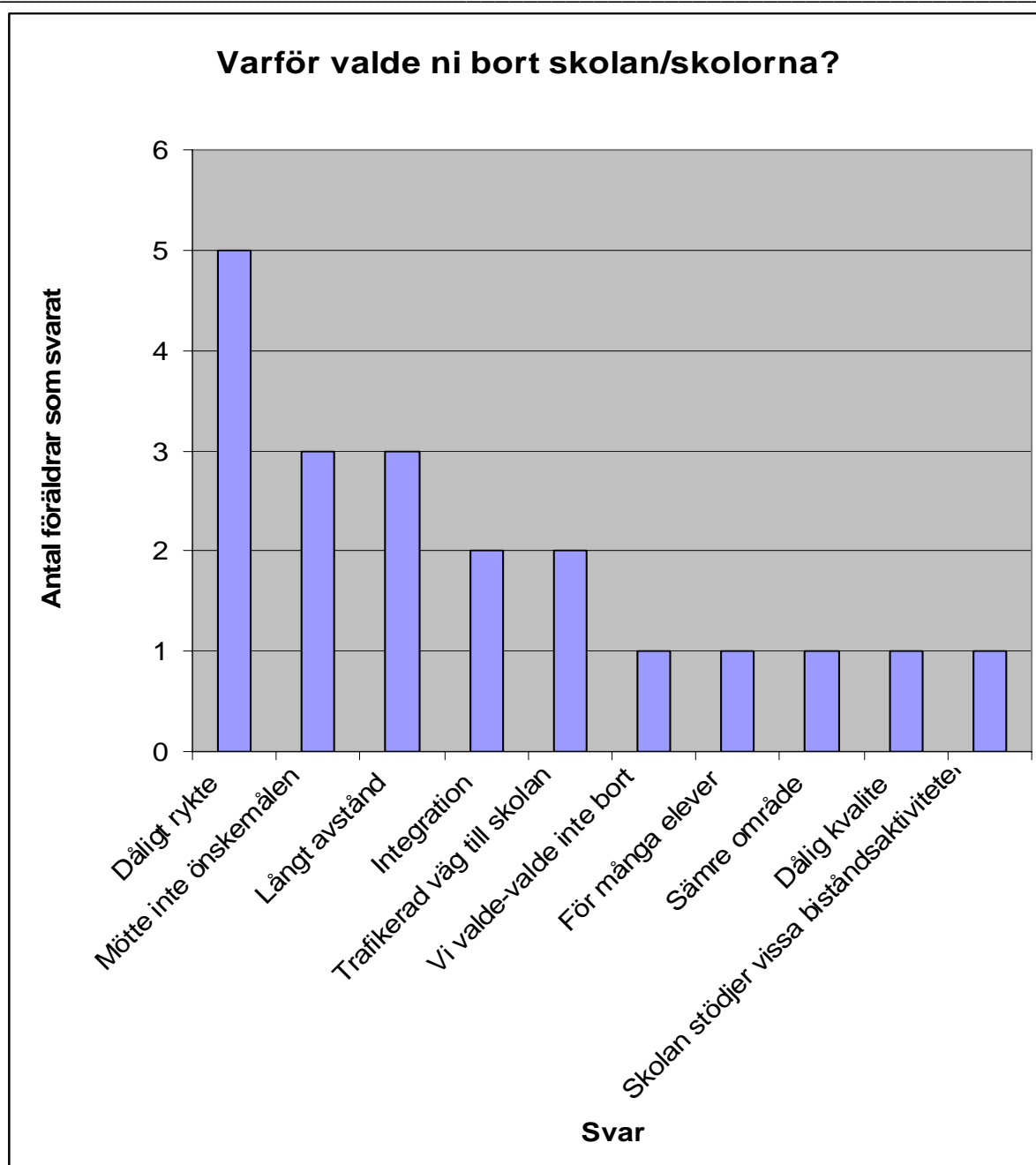

6.3 Varför valde ni bort skolan/skolorna?

Den öppna frågan i enkätundersökningen löd:

5

Varför gjorde att ni valde bort skolan/skolorna?

(Svarsdiagram över frågan: varför valde ni bort skolan/skolorna? 2010)

I undersökningen framgick det att Lägenhetsskolan har ett rykte om sig att vara en dålig skola på grund av att den ligger i ett område där det till största del bor familjer från arbetarklassen och invandrare. Vilket svaren visar i enkätundersökningen, där kan man se att fem av föräldrarna valde bort skolan/skolorna på grund av att de ansåg att skolan/skolorna hade dåligt rykte. Två av föräldrarna valde bort skolan med ett litet elevunderlag på grund av att den ligger i ett område med folk från de lägre samhällsklasserna. Om man utgår från svaren i min enkätundersökning kan man se att föräldrarna väljer bort den mindre attraktiva kommunala skolan. Tre av föräldrarna valde bort skolan på grund av att den låg för långt bort, och två på grund av att vägen till skolan är hårt trafikerad. Det var endast tre av föräldrarna som valde bort skolan baserat på att skolan inte levde upp till deras önskemål om hur en skola skall vara.

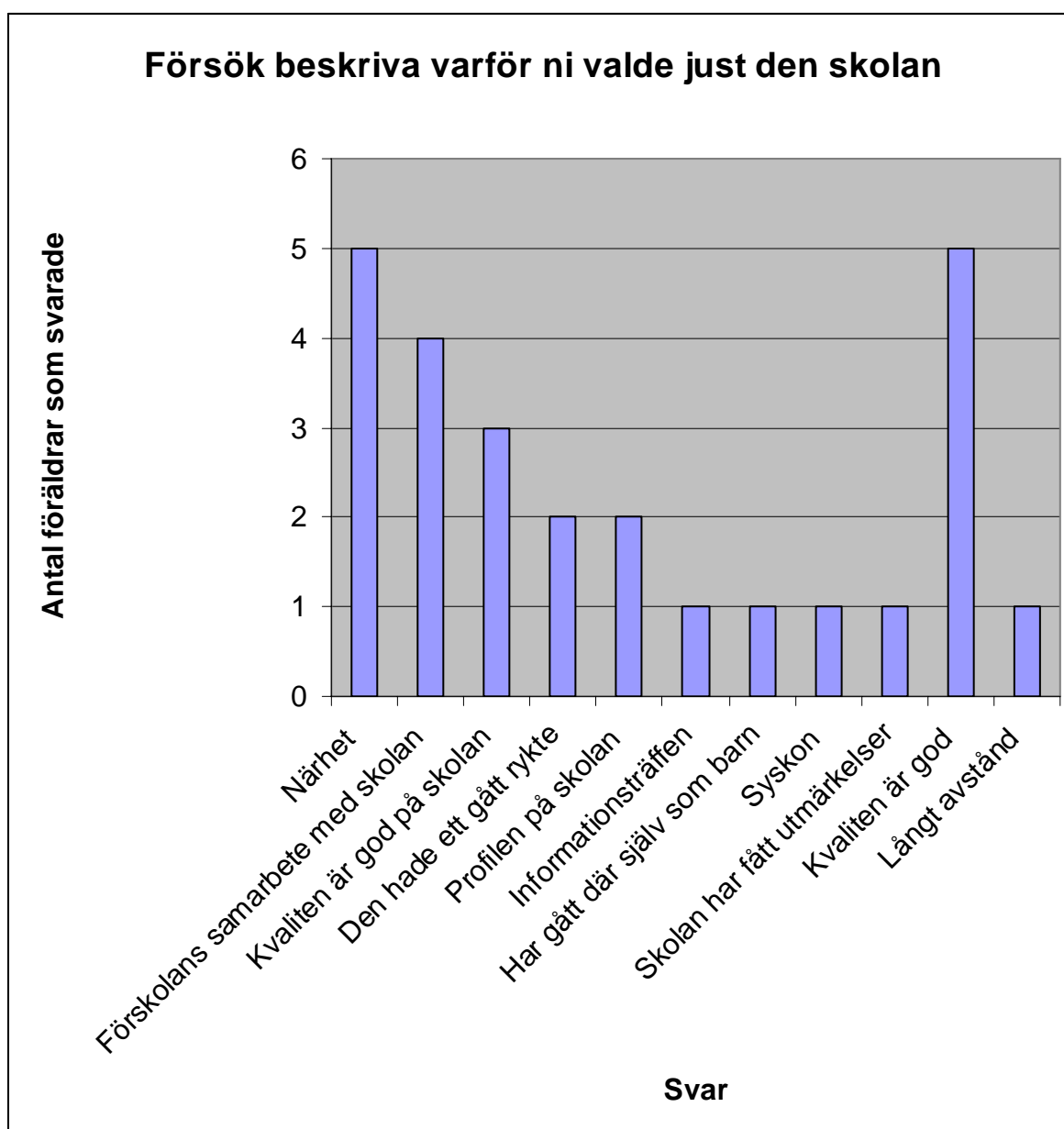
6.4 Vad fick er att välja just den skolan ni valde?

Den öppna frågan i enkätundersökningen löd:

4

Försök beskriva vad som fick er att välja just den skolan?

Föräldrarna svarade lite olika saker, den största anledningen var närheten till skolan. Jag har sammanställt svaren i ett diagram:

(Svarsdiagram på frågan: *försök beskriva vad som fick er att välja just den skolan?* 2010)

I diagrammet ovan kan man se att fem av föräldrarna valde skola/skolorna för att den låg i närhet till hemmet. Föräldrarna i enkätundersökningen gör till stor del valet på närhetsprincipen, de vill att barnen går i en skola nära hemmet.

Fyra av föräldrarna ansåg att det var viktigt med samarbetet mellan skola och förskola, barnen får en trygghet när de känner lärare och miljön i skolan. I Lpfö 98 står det att förskolan har till uppgift att göra övergången från förskoleperioden till skolan så bra som möjligt (Lpöf 98, s. 12).

Tre av föräldrarna valde skola på kvalitén av skolan. När valfriheten kom var tanken att skolorna skulle höja sin undervisningsstandard så att föräldrarna inte valde bort deras skola. Föräldrarna förväntas göra val av skola utifrån information som finns tillgänglig såsom betygsmedelvärde och resultaten på de nationella proven. Utbildning är något föräldrar väljer åt sina barn i grundskolan.

7. Intervjuerna

I det här kapitlet kommer jag att lyfta fram några av orsakerna till föräldrarnas val av skola åt sina barn. Jag kommer också att lyfta fram orsaken till den ökande segregationen av Lägenhetsskolan i och med det fria skolvalet. Jag kommer att diskutera utifrån tidigare forskning och mina intervjuer.

I och med övergången från statsstyrda skolor till kommunala varierar villkor för vad skolorna kan erbjuda eleverna beroende i vilket område skolorna ligger. Om en skola ligger i ett socioekonomiskt utsatt område med många föräldrar som inte engagerar sig eller rent av inte förstår skolvalet, kommer deras barn att hamna i den skolan som ligger närmast bostaden. Vilket också fram kommer i min intervju med Sara, att eleverna på Lägenhetsskolan kommer till största del från familjer från med lågutbildade föräldrar. Under intervjun så tittar Sara på klasslistorna och räknar ut att i en klass med tjugofyra elever, har endast 35 procent av elevernas föräldrar en högre utbildning än gymnasium (Intervju Sara, muntlig. Medd. mars 2010). Det bidrar till att skolan till största delen får ett urval av elever som kommer från familjer med föräldrar som inte har så hög utbildning. Skolan får ett tuffare klimat och sämre resultat vilket leder till att de mer engagerade föräldrarna väljer bort den skolan. Det uppstår

en segregering mellan skolorna, det blir en "finskola" och en "fulskola". Visst tittar föräldrarna på skolans kvalitet men en stor bit är ryktet vilket är svårt att få bort. Har man väl fått ett dåligt ryckte så finns det kvar oavsett skolas kvalitet. Är det ingen som vill välja skolan så blir elevunderlaget mindre vilket inte leder till att ryktet förbättras. Enligt Sara, lärare på Lägenhetsskolan börjar ryktet om att det ska vara en dålig skola att vända. Sara berättade vidare i intervjun att i år har fler elever sökt sig till deras skola. Föregående år så var det cirka tjugofyra förskolebarn medan i år är det omkring fyrtio elever som sökt in. Sara anser att skolans dåliga rykte har vänt och att atmosfären på skolan andas nytt, vilket hon tror är en ledningsfråga. Hon menar att föräldrarna är mer upplysta i dagens samhälle, föräldrarna blir inte rädda när det kommer någon med ett huckle, föräldrarna är mycket mer beresta i dag och anser att en mångkulturell skola är en tillgång när världen krymper. Det segregerade synsättet börjar försvinna bland föräldrarna i skolans närområde, det flyttar in mer och mer beresta föräldrar (Intervju Sara, muntlig. Medd. mars 2010).

Enligt Karin biträdanderektor på Lägenhetsskolan så är det ryktet som är det svåraste att bli av med, hon säger:

Rent krasst så är det så här, att i den här skolan så tror jag att vad jag än gör, hur bra det än är här så spelar det inte så stor roll.

Visst, det här väljer man också på bra lärare, är det dåliga lärare och allting är dåligt så väljer man inte den skolan. Man väljer också klasskamrater inte bara skola (Intervju Karin, muntlig. Medd. mars 2010).

Karin resonerar kring om skolvalet så här:

Utifrån mina samtal med föräldrar som ska välja grundskola åt sina barn tror jag att föräldrar grundar sina val på bland annat klass, bostadsområdets miljö, social samhörighet med de andra föräldrarna, grannarnas åsikter, ryktet samt samarbetet mellan förskola och grundskola. (Intervju Karin, muntlig. Medd. mars 2010).

Det framkom under intervjun med Frida en förälder som valde den skolan som låg närmast bostaden, att hon baserade sitt val på samarbetet mellan skola och förskola. Frida svarade på frågan: "*Vad låg bakom ditt val av skola*":

Jag valde den skolan för att mitt barn ska få gå med sina kompisar. Ett stort plus var att förskolan samarbetar med skolan, mitt barn känner till skolan och lärarna vilket känns tryggt. Jag tycker att barnen ska kunna gå själva till skolan och ha kompisar i samma område (Intervju Frida, muntlig. Medd. Mars, 2010).

Det framgick även i intervjun med läraren Sara på Lägenhetsskolan, när jag ställde frågan: ”Vad tror du får föräldrar att välja en annan skola än er”? Sara svarade att hon tror att det framförallt är ryktet som är anledningen till att föräldrarna väljer bort deras skola (Intervju Sara, muntlig. Medd. mars 2010).

I Skolverkets rapport nr 40 *Val av skola* undersöker skolverket bland annat *föräldrars inställning till möjligheter att påverka skolan och till att välja skola*. För att öka engagemanget och inflytandet från föräldrar när det gäller det fria valet att välja skola åt sina barn, står det i propositionen om valfrihet och fristående skolor att rätten att välja skola är viktig för att förnya skolan. Det fria valet ska öka föräldrarnas engagemang, elever och föräldrarna ska få en större lyhördhet in för sitt fria skolval. ”En sådan utveckling gynnar hela skolverksamheten” (Skolverket rapport nr 40 1993, s. 23) Om man utgår från min undersökning så visar den inte att det fria skolvalet gynnar skolverksamheten i Lägenhetsskolan. Vilket Kajsa Yang-Hansen lyfter fram i artikel *Segregationen växer i skolans värld* i nyhetstidningen om politik i Sverige och EU påvisas att segregationen påverkar skolorna negativt. Kajsa Yang-Hansen, är forskare i pedagogik vid Göteborgs universitet, hon har studerat socioekonomiska skillnader mellan svenska skolor. Yang-Hansen anser att det är segregationen i sig som sätter i gång negativa spiraler. Ju fler elever som inte väljer skolan desto sämre ryckte får den. Det är de välutbildade som drar i väg. Forskningen visar också att disciplinproblemen ökar ju lägre andel elever från akademiska och/eller medelklassfamiljer det finns i en klass (Utbildning 10 mars, 2010).

Det börjat växa fram en ny trend bland välutbildade föräldrar, genom det fria skolvalet så kan man välja bort skolor som till största delen har utländska elever. Vilken skola man väljer blir en samhällsklassfråga. I intervjuerna framgick det att några föräldrar inte vill låta sina barn gå i en skola med invandrare utan man väljer en skola där det går familjer med samma livssituation. Det är mer som om man i och med det fria valet i Nacka kommun, väljer skola mer utifrån i vilket område den ligger och inte huruvida kvalitén på skolan är god eller inte (se citaten från intervjuerna och enkätundersökningen).

På frågan om skolan blir lidande svarade Karin biträdanderektor på Lägenhetsskolan:

Eftersom vi har för lite elever så blir inte skolpengen så stor, vi har cirka tolv elever i årskurs ett och man behöver ungefär tjugofyra för att det ska gå runt. Vi har också varit tvungna att stänga ned lokaler (Intervju Karin, muntlig. Medd., mars 2010).

På Skolverkets hemsida kan man läsa i ett nyhetsbrev *Fakta saknas när pengar fördelas till skolor* från 2009, där Birgitta Andrén som är projektledare för en rapport om kommunernas resursfördelning på skolverket. Hon anser att kommunerna inte tar hänsyn till elevernas bakgrund när de ska särskilja resurserna mellan olika sociala förutsättningar (Skolverket Birgitta Andrén 2009).

I intervjun med biträdande rektorn vid Lägenhetsskolan angående Nackas kommuns skolpeng och checksystem svarar hon så här:

Syftet med skolpengen och checksystemet är att man ska vara så bra att föräldrarna vill välja den skolan. Det blir en konkurrenssak, att skolan blir så pass bra att man vill välja den skolan. Väljer man inte den skolan så får man inget elevunderlag då är man uppenbart inte så bra. Väljer ingen den skolan så är man inte så bra och måste skärpa till sig, det är det som är hela grundtanken med systemet (Intervju Karin, muntlig. Medd. Mars, 2010).

Lisa valde en skola som ligger i det ”finare området”.

Jag valde skolan för att det inte går så många invandrare i den. Jag anser att mitt barn ska ha en trygg skolgång. Det sägs att skolor med många invandrare har en tuffare atmosfär, vilket man också hör från andra att Lägenhetsskolan är mycket mer tuffare att gå i (Intervju Lisa, muntlig. Medd. Mars, 2010).

På Internet har Riksdagen och Departement en nyhetstidning om politiken i Sverige och EU, där kan man hitta en massa information om bland annat riksdagsbeslut och politik. De publicerade en artikel den 10 mars 2010 *Segregationen växer i skolans värld* att det är den ökade skillnaden mellan skolorna som är huvudorsaken till de försämrade resultaten på

nationellnivå. När merparten av eleverna kommer från familjer med dålig ekonomi och oftast från minoritetsbakgrund, leder det till att klassen presterar ett sämre resultat. Vidare kan man läsa att de flesta forskarna är överens om att valfriheten leder till segregation (Utbildning, 10 mars, 2010). I artikeln *Segregationen växer i skolans värld* förklaras det så här:

Exakt vilken roll det fria skolvalet och framväxten av friskolorna haft för segregationen i den svenska grundskolan är omtvistat, men de flesta forskare tror att valfriheten är en segregerande mekanism. Detta gäller inte alls i enbart friskolor, utan också att föräldrar väljer bort mindre attraktiva kommunala skolor (Orrenius 2010).

Man kan urskilja att valfriheten leder till social segregation i skolorna genom rapporten *Valfrihet och dess effekter* gjord av skolverket:

Valfrihet är ett samhälligt projekt för i första hand de välutbildade som bor i storstäder, förortskommuner och i stora städer. Där finns valmöjligheterna som i högre grad utnyttjas av välutbildade. Många föräldrar uppger dock att valfriheten leder till icke önskade effekter, t.ex. kvalitetsskillnader mellan skolor, uppkomsten av elitiskolor och olika typer av segregation (Skolverket 2003, s. 12).

Det har kommit att bli en klassfråga vilken skola barnen ska gå i, valet baseras inte bara på om kvalitén är god eller vilken profil skolan har, utan vilka barn som går i skolan och i vilket område den ligger.

I skolverkets nyhetsbrev nr 7 oktober 2009 framgår det att de svenska grundskoleelevernas resultat i kunskapsmätningar försvagats. Skolverket har fått fram fyra faktorer som gemensamt förklarar det sämre skolresultatet.

1. Individualiseringen
2. Decentraliseringen
3. Differentieringen
4. Segregeringen

(Skolverkets nyhetsbrev nr 7 oktober 2009, s. 2).

7.1 Några citat tagna från intervjuerna

I det här kapitlet kommer jag att lyfta fram några skäl som föräldrar har redovisat till varför de väljer eller inte väljer den skola som ligger i området från miljonprogrammet. Citaten kommer från intervjuer med föräldrar och från biträdande rektorn på Lägenhetsskolan:

Vart bor de andra barnen, bor alla i höghusområdet eller bor de där vi ska bo?

Vi vill inte gå med bara barn som bor i det området (Intervju, muntlig. Medd. mars 2010).

Nä vi byter skola nu för vi känner ingen samhörighet med de andra föräldrarna, vi vill ha föräldrar som är i samma livssituation som vi är och hur ska det gå sen när vårt barn blir större och gå på kalas och så med massas språk och så det går ju inte (Intervju, muntlig. Medd. mars 2010).

Vi måste komma och titta på skolan först för vi har hört att det ligger knarkare och så på skolgården (Intervju, muntlig. Medd. mars 2010).

Vi flyttade till Nacka för att komma närmare naturen och så ska man gå förbi den närliggande deprimerade miljön (Intervju, muntlig. Medd. mars 2010).

Man måste ändå lyssna på vad omgivningen säger, alla tänker är du inte klok som ska sätta ditt barn där bland alla invandrare (Intervju, muntlig. Medd. mars 2010).

Jag förstår inte att man väljer Villaskolan när vår skola har så få elever. Jag tycker det är jättebra att klasserna är mindre, då får läraren mer tid med varje enskild elev (Intervju, muntlig. Medd. april,2010).

Om man ska dra en slutsats av de olika anledningarna till att föräldrarna inte väljer den ena skolan kan man konstatera att valet av skola är på väg att bli en klassfråga. Om man som förälder har en bra ekonomi och utbildning så väljer man en skola där det går familjer med samma bakgrund, man väljer bort de skolor som har fler invandrare. Det fria skolvalet i kombination med ett klassamhälle stärker klassegregationen och minskar umgänget mellan

barn från olika sociala bakgrunder. Det blir ingen naturlig mötes plats för barn med högutbildade föräldrar och barn med lågutbildade föräldrar.

8. Slutsats & sammanfattning

I det här kapitlet kommer jag att sammanfatta vad jag kom fram till i undersökningen när det berörde frågeställningarna.

Frågeställningarna

- På vilken grund gör föräldrarna skolvalet i just det här området?
- Varför väljer man en skola som ligger längre bort?
- Hur påverkar det fria valet skolorna?
- Hur påverkar det barnen i den av föräldrar missgynnande skolan?

8.1 På vilken grund gör föräldrarna skolvalet i just det här området?

Föräldrarna gör sitt val av grundskola baserat på många olika saker. Närhet, samarbete mellan skola och förskola samt om skolan har ett gott rykte var några av anledningarna som föräldrarna lyfte fram i min undersökning. Man kan se utav svaren att valet av skola fortfarande görs till största delen utifrån närhetsprincipen. 13 av föräldrarna som svarade på enkätundersökningen valde skola på grund av att den låg närmast hemmet. Genom in förändret av kundvalssystemet i Nacka kommun så var tanken att skolorna ska profilera sig samt visa hur eleverna ligger till kunskapsmässigt för att föräldrarna enkelt ska kunna välja den skolan som de anser vara bäst åt just sitt barn. Det visade sig vara en mindre viktig faktor för föräldrarna. Det var endast tre av föräldrarna som gjorde valet baserat på skolornas kvalitet och en av föräldrarna på skolans profil. Nacka kommuns grundidé att skolorna ska konkurrera med varandra för att höja sin utbildningskvalité så att föräldrarna väljer deras skola verkar inte ha någon större inverkan i föräldrarnas val av skola åt sina barn (Nacka kommun). Det visar sig att föräldrarna väljer skola till mestadels utifrån andra aspekter än skolans kvalitet. En annan av orsakerna som föräldrarna lyfter fram är ryktet. Enligt

föräldrarna hade ryktet en stor betydelse, man lyssnar mer på vad som sägs om skolorna än vilket resultat och profilering skolan har, vilket är tvärtemot själva grundtanken med införandet av det fria skolvalet i Nacka kommun (Nacka kommun).

Min grundtanke när jag började undersöka ”*på vilka kriterier föräldrar väljer skola*”? var att man väljer den skola som man anser vara bäst lämpad för sitt barn. Som förälder så vill man sitt barn det bästa det är klart att man vill att barnet ska gå ut grundskolan med bra betyg. Om man då läser alla artiklar om att barn som bor i segregerade områden och går i segregerade skolor har svårare att få slutbetyg, är det inte så konstigt att man som förälder väljer bort den segregerade skolan.

8.2 Varför väljer man en skola som ligger längre bort?

Jag kom fram till att det var fem av föräldrarna som baserade sitt bortväljande av den mest närbelägna skolan åt sina barn på skolans dåliga rykte. Lika så när jag intervjuat föräldrarna så har de antytt att ryktet är en av anledningarna att de väljer en skola längre bort. Det var svårt att få fram vad föräldrarna tänkte när de valde, man vill gärna inte säga att man inte vill gå i en skola som ligger i ett socialtsegregerat område. Men när jag generellt pratat med föräldrar om skolval så är de mer öppna med att de väljer bort skolor på grund av segregation eller som några säger ”*det går för många invandrare där*”.

8.3 Hur påverkar det fria skolvalet skolorna?

När jag tittade på elevunderlaget på de båda skolorna i min studie framkom det att den skolan som ligger i det ”finare området” inte har några problem med att få ett stort elevunderlag utan tvärtom, det blir för många elever (Nacka kommun). Skolan som ligger i området från miljonprogrammet har en hel del lokaler som är tomma, de skulle kunna ta in lika många elever till. I och med att skolan har ett litet elevunderlag så får man mindre skolpeng och då räcker inte pengarna till. Det fria valet av skola har enligt min studie givit ”finskolorna” nya vapen i kampen om eleverna, valfriheten har på så sätt kommit att legitimera en ökad uppdelning av elevintaget för skolorna i Nacka kommun. På grund av att Lägenhetsskolans elevunderlag i de flesta fall kommer från det närliggande området blir effekten att skolan har

en stor andel elever med utländsktursprung vars föräldrar inte är högutbildade och inte aktivt väljer skolor. Det leder till att valfrihetsreformen inte blir tillämpad som det är tänkt, att man ska välja skola utifrån skolornas inriktning och profil (Nacka kommun). I och med det fria valet, har föräldrarnas ansvar för barnens utbildning ökat markant, det är inte längre staten som ansvarar för vilken utbildningsnivå barnen får. Följderna blir att barnens utbildningsnivå bestäms av föräldrarnas syn på skolan eller av familjens bostadssituation. Att det har kommit att bli ”finskolor” och ”fulskolor” bland de kommunala skolorna kan leda till att en likvärdig utbildning för alla inte alltid rättupphålls. Det har framkommit utav min studie att forskningen pekar åt att de segregerade skolornas resultat blir sämre än de skolor som mestadels har elever från familjer med högutbildade föräldrar. Nyhetstidningen om politiken i Sverige och EU har publicerat en artikel om *Segregationen växer i skolans värld* där Bo Malmberg, professor i kulturgeografi vid Uppsala universitet, har konstaterat att chanserna till studieframgång radikalt försämras när skolornas elevunderlag till mestadels kommer från underklassen. Skolans resurstillgångar har ingen betydelse för elevernas studieframgång anser Bo Malmberg (Orrenius2010).

Enligt Kjellman kan man säga att de som finner negativa effekter av det fria skolvalet utgår från att skolorna ska vara till för alla oavsett socioekonomisk tillhörighet och de som är positivt inställda till att föräldrarna fritt får välja skola utgår från en ekonomisk teoribildning (Kjellman 2001, s. 13)

Skolvalsreformen bygger på att man som föräldrar ska skaffa sig kunskap om de olika skolorna som erbjuds, men de som mest behöver informationen har svårast att skaffa sig den. Även om Nacka kommun är bra på att ge ut information till föräldrarna är det inte säkert att alla förstår den. Vinnarna av valfrihetsreformen blir de så kallade ”finskolorna” och ”fulskolorna” blir förlorare. Enligt Lena M Olsson, undervisningsråd på Skolverket så får den sociala bakgrunden en större betydelse i skillnaderna på resultaten mellan skolorna. Hon menar att valfrihetsreformen bara gynnat elever på vissa skolor (Skolverket 2009).

För att valfrihetsreformen ska bli användbar för all föräldrarna oavsett tillhörande etnisk grupp ska de kunna hitta information om skolorna, så att de vet vilken skola som passar just deras barn. I Lpo94 kan man läsa att skolan och föräldrarna ska samverka till att barnet får det bästa utbildningen som kan ges, det är skolornas ansvar att göra sig synliga för föräldrarna så att det kan göra ett bra val av skola (Lpo94). Det finns ingen lagstiftning om hur skolorna ska informera föräldrarna, i skolverkets rapport

Val av skola 1992/93 kan man läsa att regeringen anser att det inte behövs lagstiftas om kommunernas skyldighet att informera föräldrarna om skolornas utbildningsutbud. De bedömer att det blir naturligt för kommunerna att informera föräldrarna om deras grundskolor (Skolverkets rapport nr 40 1993, s. 23).

8.4 Hur påverkar det barnen i den av föräldrar missgynnande skolan.

I intervjun med biträdande rektor så svarade hon på frågan: ”Blir eleverna lidande av att ni har ett för litet elevunderlag”?:

Man kan gå tillväga på två olika sätt. Det ena är att man ser till att alla elever får en bra lärare samt att det finns en gymnastiklärare och slöjdlärare på skolan, eller så betalar man inte hyran för skolan. Om man tittar på Nacka kommuns hemsida där de redovisar skolornas resultat, kan man se att eleverna i den här skolan inte blir lidande (Intervju Karin, muntlig. Medd. mars 2010).

När en skola har ett dåligt rykte på grund av till exempel att det finns många invandrare och föräldrar inte väljer skolan, är det svårt att få ett större elevunderlag så att pengarna räcker till. I min studie framgår det att de välutbildade föräldrarna väljer att ta sina barn till en annan skola längre bort, vilket leder till att Lägenhetsskolan blir ännu mer segregerad och får ett mindre elevunderlag. Enligt statistiken så är det de välutbildade föräldrar med en bra ekonomi som mest utnyttjar det fria skolvalet, de väljer den skolan ligger i det finare området. Summan utav segregationen av Lägenhetsskolan i min studie blir att den skolan inte får tillräckligt elevunderlag, och inte har råd att betala hyran för lokalerna. Det är eleverna vars föräldrar inte har resurser eller pengar att byta skola som drabbas av den ökade skolsegregationen (Orrenius 2010).

Det framgår även av enkätundersökningen att föräldrar aktivt väljer Lägenhetsskolan för att den har små klasser och en bra profilering. Så man kan inte säga att det fria valet leder till att inga väljer ”fulskolan” och alla vallfärdar till de ”finare” skolorna. Jag har inte på något sätt uppfattat att Lägenhetsskolan ska vara sämre att gå i, men om man tittar på forskningen så

drar den generella slutsatsen; att alla segregerade skolor ska vara sämre att gå i. Men måste det inte vara en individuell fråga, som elev kanske det är bättre att gå in skola med färre barn, som den sociosegrerade skolan i min studie.

9. Hur skulle man kunna gå vidare i forskning om detta

- Är det på väg att bli ett samhällsproblem, att föräldrar väljer bort de socio-segregerade skolorna?
- Leder det fria valet att skolor måste stänga på grund av för lite elevunderlag?
- Uppfylldes syftet med valfrihetsreformen, att skolorna skulle utvecklas och bara bli bättre eller sköt man bara över ansvaret om skolornas utveckling på kommunerna?
- Bidrar valfriheten till att alla barn i Sverige får likvärdig utbildning?

10. Referenslista:

10.1 Böcker och rapporter samt läroplaner

Egidius Henry (2001) *Skola och utbildning: i historiskt och internationellt perspektiv*. Natur och Kultur 2001

Gustafson Katarina (2006) *Vi skola dom i skola och stadsdel: Barns identitetsarbete och sociala geografier*. Uppsala universitet 2006

Kjellman Ann-Christin (2001) "*Hurra för valfriheten*" – *Men vad ska vi välja?* Stockholm: HLS Förlag 2001

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Larsen, Ann Kristin (2009). *Metod helt enkelt*. Gleerups

Läroplan för förskolan Lpfö 98

Läroplan för skolväsendet Lpo 94

Nacka kommuns Skolvalsbroshyren *Dags att välja förskoleklass, grundskola & fritidshem* Inför läsåret 2010/2011

Skolverkets rapport (2003) *Valfrihet och dess effekter inom skolområdet*. Beställning nr 03:805

Skolverkets rapport nr 40 (1992/93) *Val av skola*: Rapport om valfrihet inom skolpliktens ram läsåret 1992/93 Stockholm, oktober 1993 Liber

Stukát, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Thomassen Magdalene (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis*. Malmö: Gleerups.

10.2 Elektroniska referenser

Kallstenius Jenny Svenskt näringsliv "Fritt skolval sätt att kringgå segregation" (2009)
(Elektronisk)Tillgänglig:<http://www.svensktnaringsliv.se/skola/fritt-skolval-satt-att-kringga-segregation_73695.html>(2010-04-18)

Lagen.nu Skollag (1985:1100) (2010) (Elektronisk)Tillgänglig:<<https://lagen.nu/1985:1100>>
(2010-04-18)

Lärarnas historia "Fridtjuv Berg – en pionjär för skolans demokratisering"(2010)
(Elektronisk) Tillgänglig:<http://www.lararhistoria.se/article/fridtjuv_berg/>(2010-04-18)

Mynewsdesk "Barn i Sverige bor segregerat", Statistiska centralbyrån, SCB (2007)
(Elektronisk)Tillgänglig:<<http://www.mynewsdesk.com/se/pressroom/scb/pressrelease/view/132003>>(2010-04-18)

Nacka kommun Befolkning statistik (2010) (Elektronisk)
Tillgänglig:<http://www.nacka.se/WEB/POLITIK_ORGANISATION/STATISTIK/BEFOLKNING/Sidor/default.aspx>(2010-04-18)

Nacka kommun Grundskolekatalog "Dags att välja förskoleklass, grundskola och fritidshem inför läsåret" 2010/2011 (2010) (Elektronisk)
Tillgänglig:<http://www.nacka.se/underwebbar/Anordnare/barnomsorg_ utbildning/forskoleklass_och_grundskola/skolvalsinformation/Documents/Grundskolekatalog%202010-2011.pdf> (2010-04-18)

Nacka kommun Kundval Skola i Nacka: "Rätt att välja skola 2003" (2010) (Elektronisk)
Tillgänglig:<http://www.nacka.se/web/politik_organisation/sa_styrs/kundval/Documents/skolcheck.pdf>(2010-04-18)

Nacka kommun "Nackas väg mot kundval" 2003 (2010) (Elektronisk)
Tillgänglig:<http://nacka.se/web/politik_organisation/sa_styrs/Documents/kundval.ppt#268,1_Nackas_väg_mot_kundval> (2010-04-18)

Nilsson Sofia och Hanson Matilda Svd ”*Fritt val av skola ökade segregation*” Publicerad: 11 september (2006, 05.30.) Senast ändrad: 11 oktober (2007, 07.20) (Elektronisk)

Tillgänglig:<http://www.svd.se/nyheter/inrikes/fritt-val-av-skola-okade-segregering_351718.svd>(2010-04-18)

Orrenius Anders Riksdag & Departementets webbupplaga, ”*Segregationen växer i skolans värld*” (2010) (Elektronisk)

Tillgänglig:<http://www.rod.se/politikomraden/utbildning_och_skola/Gapet-mellan-skolvarldarna-vaxer/> (2010-04-18)

Riksdagen Betänkande 1990/91:UbU7 ”*Bidrag till det kommunala offentliga skolväsendet*” (1990/91) (2010) (Elektronisk)

Tillgänglig:<http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=3322&doktyp=bet&rm=1990/91&bet=UbU7&dok_id=GE01UbU7#bmot>(2010-04-18)

Riksdagen Skollag (1985:1100) (2010) (Elektronisk)

Tillgänglig:<<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=1985:1100>>(2010-04-18)

Skolverket ”*Fakta saknas när pengar fördelas till skolor*”(2009) (Elektronisk)

Tillgänglig:<<http://www.skolverket.se/sb/d/1708/a/15845>>(2010-04-18)

Skolverket ”*Ingen vinnare i segregerad skola*” (2009) (Elektronisk)

Tillgänglig:< <http://www.skolverket.se/sb/d/1708/a/17454>> (2010-04-18)

Skolverket ”*Ingen vinnare i segregerad skola*” Skolverkets nyhetsbrev nr 7 (2009)

(Elektronisk) Tillgänglig:<<http://www.skolverket.se/content/2/c4/30/82/Nyhetsbrev07.pdf>> (2010-04-18)

Skolverket ”*Vad styr förskoleklassen?*” (2010) (Elektronisk)

Tillgänglig:<<http://www.skolverket.se/sb/d/2422/a/3421>> (2010-04-18)

11. Bilagor

11.1 Enkätundersökning till föräldrarna

Enkätundersökning

Hej

Mitt namn är Ullrika Moser och jag studerar sista terminen till lärare på Södertörns högskola. Jag håller på att skriva ett examensarbete om frågan ”På vilka grunder väljer föräldrar skola?” Till detta arbete skulle jag behöva din hjälp med att svara på några frågor angående ditt val av skola förgående år.

1

Vilken skola sökte ni?

Villaskolan   Lägenhetsskolan   Skola 3

2

Har ni fått den skola ni valt i förstahand? Om inte, vilken skola fick ni?

3

På vilka grunder valde ni skola?

Rykten   Vänner   Närhet   Kvalitet   Syskon   Annat i så fall vad:

4

Försök beskriva vad som fick er att välja just den skolan?

5

Vad gjorde att ni valde bort skolan/skolorna?

PS

Tack för er medverkan och hjälp med enkätundersökningen.

Vänliga hälsningar Ullrika Moser lärarstudent vid Södertörns Högskola

11.2 Intervjuguide till biträdande rektorn vid Lägenhetsskolan

Intervjufrågor

1

Kan du berätta lite kortfattat om er skola?

2

Hur påverkas skolan av att det är lite elever som söker sig till skolan?

3

Påverkas eleverna av att det är ett litet elevunderlag?
Både positivt och negativt.

4

På vilka grunder tror du att föräldrar väljer skola.

5

Vad anser du om det fria skolvalet i Nacka kommun

6

Hur stora klasser har ni?

11.3 Intervjuguide till lärarna på Lägenhetsskolan

Frågor

1

Kan du berätta lite om er skola?

2

Hur många elever söker in till er skola per år?

Och hur många kommer in eller får ni tacka nej till elever?

3

Har ni många elever som söker in utöver terminsstart?

4

Hur många elever går i er skola?

5

Hur stora klasser har ni?

6

Utbildade lärare?

7

Hur många elever går det ungefär per lärare?

8

Inriktningar?

9

Fritidsverksamheten

10

På vilka kriterier tror ni att föräldrar väljer skola?

11

Vad tror ni ligger bakom föräldrars val att välja en skola längre bort?

Hur ser underlaget av elever ut i skolan?

Invandrare, Svenska

12

Hur kommer det sig att du sökte till den här skolan som lärare?

13

Varför skulle du rekommendera den här skolan?

14

Hur är det på lektionerna och skolgården?

11.4 Intervjuguide till föräldrarna

Frågor till föräldrarna som valt skola.

1

Vilken skola har ni valt och varför?

2

Fick ni den skolan ni önskade?

3

Vad gjorde att ni valde just den skolan?

4

Hur ser ni på segregation?

5

Vad tror ni händer med en segregerad skola?

6

Anser ni att det är bättre att gå i en så kallad ”fin skola”?

7

Vad anser ni att man baserar sitt val av skola på som förälder?